

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Meie 2-5/21_2025

„Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ muutmise eelnõu

Austatud minister Liisa-Ly Pakosta

Esitasite 26. märtsil 2025 Eelnõude infosüsteemi kooskõlastamiseks Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ (HÕNTE) muutmise eelnõu ja seletuskirja. Olen nende dokumentidega tutvunud ning pean oluliseks Teie tähelepanu juhtida järgnevale.

Tervitan üldjoontes halduskoormuse kasvu pidurdamise mõtet, mis suunab õigusloome koostajaid normide kehtestamise vajalikkust paremini hindama. Samuti pean oluliseks senisest suurema tähelepanu pööramist õigusloome mõju analüüsi etapile, mille osas tuleb kaaluda muudatuste sotsiaalset mõju, **sealhulgas mõju soolisele võrdõiguslikkusele ja võrdsetele võimalustele**. Siinjuures on riigi- ja kohalike omavalitsusüksuste asutustel soolise võrdõiguslikkuse seaduse § 9 kohaselt erilised kohustused võrdõiguslikkuse edendamisel ning muuhulgas tuleb selleks riiklikke, piirkondlikke ning institutsionaalseid strateegiaid, poliitikaid ja tegevuskavasid planeerides, ellu viies ja hinnates analüüsida nende mõju naistele ja meestele ning sellega vastavalt arvestada.

Hea eesmärgi kõrval näen HÕNTE muudatuste ja reegli „üks sisse, üks välja“ kehtestamisel ka ohtusid.

Esmajoones lähtub muudatuste idee eeldusest, et ebavajalikke norme on kehtestatud nii suurel hulgal, et on olemas piisav varu tühistamisele kuuluvate normide leidmiseks. Samas jääb selgusetuks, millistel objektiivsetel kriteeriumidel selline eeldus baseerub.

Teiseks pean problemaatiliseks seletuskirja osas 4 „Määruse mõjud“ alapunkti „Mõjuvaldkond I: mõju riigivalitsemisele: mõju riigiasutuste töökoormusele“ välja toodud mõtet, mille kohaselt ei pea reegli „üks sisse, üks välja“ kohaldamisel kehtetuks tunnistamiseks otsitava reguleerimisobjekti leidmisel piirduma sama reguleerimisobjektiga ning võimalusi tuleks otsida laiemalt.

Sellise reegli kehtestamine võib potentsiaalselt tekitada olukorra, kus hakatakse tühistama norme, mille vajalikkuse osas on valdkonnaväliste ametnike teadlikkus madal. Siinkohal võivad sattuda halvemasse olukorda just haavatavate rühmade, soolise võrdõiguslikkuse ja võrdsete võimalustega seotud normid. Reegli kehtestamine eeldab seega, et ametnikud on kursis kõigi valdkondade õiguslike normidega ning omavad teadlikkust ka nende rakendatavuse ja vajalikkuse kohta, mis on, kogu austuse juures ametkonna vastu, siiski ebatõenäoline.

Kolmandaks näen reegli “üks sisse, üks välja” kehtestamisel ohtu õigusloome protsessi mõjuvõimu ebaproportsionaalses koondumises Justiits- ja Digiministeeriumi kätte, kellele HÕNTE muudatustega antakse reegli “üks sisse, üks välja” täitmata jätmisel õigus eelnõu kooskõlastamata jätta. Kui juba praegu on mitmed protsessid olnud takerdunud Justiits- ja Digiministeeriumi ülekoormatuse tõttu, siis sellises mahus uue funktsiooni andmine eeldab uute ametikohtade loomist. Ja see omakorda eemaldab kavandatavat reformi seatud eesmärgist.

Viimasena loodan, et olete algatuse raames kaalunud ka riske, mis võivad realiseeruda olukorras, kus vajalike normide loomisel (näiteks direktiivide üle võtmisel) võivad tekkida seisakud ja tagajärjeks Eesti riigile mainekahju ning rahalised trahvid ja analüüsinud kuidas nimetatud võimalikke tagajärgi vältida. Oluline on analüüsi tulemusi ja pakutud lahendusi jagada ka teiste mõjutatud osapooltega.

Lugupidamisega,

Christian Veske

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik

/allkirjastatud digitaalselt/